

מראי מקומות- חולין ב'

הכל שוחטין

(ג) **אלא הכל ממירים- פרש"י**, מי מצית למימר לכתחלה יביא בהמת חולין אצל בהמת קדשים ויאמר זו תמורת זו. והעיר הרש"ש על לשון רש"י, דמשמע דצריך להביא בהמת חולין אצל הבהמת קדשים, והרי בתמורה לא קיי"ל כן, אלא דיכול לעשות התמורה אף על מה שיש לו בבית, וצ"ע.

(ד) **וסופג את הארבעים- פרש"י**, משום לאו דלא ימיר. וע' בתוס' דהק' למה אינו סופג שמונים, הרי אי' לאו דלא ימיר ולא דלא יחילפנו, ותי' דחד בשלו וחד בשל חבירו. וע"ע בקהלות יעקב (א'), דכ' דלפי מש"כ הרמב"ם בספר המצוות (שורש ט') א"ש, שכ' דהיכא שיש ב' לאוין על איסור א', דאינו לוקה אלא אחת, ותוס' אזלי בשי' הרמב"ן שם, דבב' אוהרות על דבר א' לוקה שתיים. ומה שלוקה על לאו דלא ימיר דוקא ולא על לאו דלא יחילפנו, ע' בקה"י שם דכ' די"ל דס"ל לרש"י (ע"פ הסוגיא דתמורה) דהאיסור דלא ימיר הוא מה שעושה החולין קודש, ואיסור דלא יחילפנו היינו מה שרוצה לעשות הקודש חולין. וא"כ, י"ל דכיון דמבואר בתמורה דמה שלוקה בתמורה אע"ג דלאו שאין בו מעשה הוא, היינו משום דבדבורו עביד מעשה, זהו רק במה שעושה החולין קודש, דהיינו האיסור דלא ימיר, אבל באיסור דלא יחילפנו, הרי הוא נשאר בהא דהוי לאו שאין בו מעשה, ולכן אין לוקה עליו. וע"ע במהרש"א מהדו"ב דמשמע דמחלק באו"א.

(ה) **הכל מעריכין- פרש"י**, דזה בא לאתווי מופלא סמוך לאיש, דאע"ג דקטן הוא, מ"מ תורת מעריכין עליו, וחייב ליתן כפי שנים של נערך וכפי שהוא קצובין בפרשה. והק' המנחת חינוך (ש"נ, ב'), איך שייך לומר שהוא חייב, הרי אינו עובר בכל יחל, וא"כ איך שייך לחייבו על מה שהעריך. ואף דגז"ח הוא, י"ל דבא התורה לומר דהיכי דנותן המעות להקדש, שפיר הם קדושים, אבל מהכ"ת דחידש התורה גם שיש חיוב עליו ליתן להקדש, והניח בקו'. וע' באחיזרז (ג', ס"ז, א', ג') שכ' להביא רא' מקו' זו

(א) **הכל שוחטין- ע' בתוס'** שהביא מהל' א"י דנשים אינן שוחטות משום דדעתן קלות, והביא תוס' כמה ראיות דאין הדין כן, אלא דנשים שוחטות לכתחלה. ובביאור מה דאין שוחטות משום דדעתן קלות, ע' בנמוקי הגרי"ב, דכנראה הבין בכוונת ההל' א"י, דכיון דנשים דעתן קלות, א"כ אין להם הכבוד ראש לעשות השחיטה בדקדוק בכל הלכותיו, ולכן הק' ממומר אוכל נבלות לתיאבון, דודאי דעתו קלה, שהרי חשוד הוא לעבור אותו האיסור, ומ"מ ס"ל לרבא דבודקין הסכין ומניחין אותו לשחוט (וע"ש שתי' דאולי ההא"י פסק כאב"י, דס"ל דמומר פסול לשחיטה, ע"ש באריכות). וע"ע בערוך השלחן (יו"ד א', ל"ז) שכ' דאולי הכוונת הל' א"י הוא דבנשים חיישינן דכיון דדעתן רפוי', יש לחוש לעלופי, אף דלגבי אנשים קיי"ל דלעלופי לא חיישינן. ובזה כ' ליישב קו' תוס' על ההא"י, דלעולם מעיקרא דינא נשים כשרות, וגם אם אנו יודעים באותה האשה שאינה מתעלפת, א"כ אה"נ דכשרה היא לשחוט לכתחלה.

(ב) **וקטן- ע' בש"ך (יו"ד א', כ"ז)** שהביא מש"כ הלבוש (שם, ה') דמה שאין הקטן יכול לשחוט, היינו משום דכיון דעדיין אינו מחוייב לשחוט, א"כ אין שחיטתו שחיטה. והק' הש"ך דהא שפיר קטן מצווה, שהרי אסור לו לאכול בלא שחיטה (דהיינו דאסור להאכילו ממה שאינו שחוט), וגם הא מצינו דפעמים דשחיטתו כשרה, והניח בקו' [ולכאו"ק, למה לא הק' לו הש"ך מהא דהמשנה נתן טעם רש"מא יקלקלו, וצ"ע]. וע' בפרי מגדים שם שכ' דהלבוש עצמו יישב קו' השני', דהיכא דהגדול מצווה, היינו על דעת הגדול. והביא מה שתמה בזה התבואות שור, דלא מצינו דבר שפסול בקטן דכשר בגדול עומד על גביו, אלא היכא דכל החסרון הי' מצד כוונה, ולא מצד מה שהקטן מופקע מעשייתה.

(ח) **דלית' קמן דנשיילי' - הק' תוס',** הרי העזרה רה"ר הוא, וא"כ, אפי' אם רק ספק הוא, למה אמרי' דהיכא דלית' לקמן דנשיילי', וגם אין אחרים רואין אותו, דטמא מספק, הרי לכאו' צריך להיות טהור מספק. ותי' דרוב פעמים לא יכול להזהר מליגע. והוסיף דאם מיירי בבמה, א"ש, דשם י"ל דרה"י הוא. וע' בריטב"א שהק' על תי' ראשון של תוס', הא כאן מיירי בסכין ארוך, ובזה ודאי א"א לומר שיש רוב שנגע בהקרבת. ולכן הביא מש"כ הרמב"ן לתרץ, דשאני ספק טומאה גבי שמירת מוקדשים, דכיון דבעי למעבד בהו שמירה, ואפי' היסח הדעת פוסל בהם, לא שרינן בהו ספק שימור. וע"ע בנודע ביהודה (מ"ק, יו"ד סוף סי' ד') דהעיר דלא הק' תוס' קו' אהא דלעיל, דהיכא דאמר ברי לי דנאמן, דלמה צריך לזה, תיפוק לי' משום ספק טומאה ברה"ר טהור (ובאמת הריטב"א הק' שם), היינו משום דס"ל לתוס' דאם משום ס"ט ברה"ר, זהו כמו חזקת טהרה, ובכה"ג היכא דיכול לברר צריך לברר, וא"כ, ל"ק למה צריך לומר ברי לי. אבל היכא דלית' קמן דנשיילי', ומשמע דאם אין אחרים רואין אותו דאמרי' פסול, א"כ בזה שפיר הק' דלמה פסול, הא ס"ט ברה"ר הוא.

למש"כ האבנ"מ דמה שהגוי חייב להביא קרבן שנדר, אע"פ שאין שייך אצלו כל יחל, היינו משום דמדין אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט הרי הוא ברשות הקדש, ולכן צריך ליתנו להם, דיש עליו תביעת ממון. וכ' האחיעזר דיש ראי' לזה ממופלא סמוך לאיש, דאע"ג דאין שייך אצלו כל יחל, מ"מ חייב לקיים נדרו, וע"כ שהוא משום שיש עליו חיוב ממונות, שהרי מכח נדרו הרי הנדר כבר הוא ברשות הקדש.

(ו) **וקסבר חולין שנעשו על טהרת הקודש** כקודש דמו - פרש"י, וחייב להבדל מדרבנן. וע' ברמב"ן דחולק על רש"י בהא, וביאר דמה דאמרי' דחולין שנעשו על טהרת הקודש כקודש דמו, היינו דיכולין לסמוך דטהורין הן, ומ"ד לאו כקודש דמו, היינו דצריכין לחוש דטמאין הן, כלפי קודש. אלא ביאור הסוגיא כך הוא, טמא בחולין מאי למימרא, פשיטא דמותר לכתחלה, דהא לא כתיבא בהו שמירה, וא"כ מעצמנו אין חוששין שמא יגע בו, דלמה ניחוש לזה, ואף אם נעשית בטהרה או בטהרת תרומה. וע"ז תי' הגמ' דמיירי בחולין שנעשו על טהרת הקודש, וקסבר כקודש דמו, וכיון דכקודש דמו, ס"ד ליעביד בהו מעלה כקדשים, וא"כ ליבעי שימור, וליסרינהו שמא יגע ולא אדעת' או משום גזירה דקדשים.

(ז) **ואלא אטמא במוקדשים, בכרי לי סגי - דייק הריטב"א** מלשון הגמ' דברי לי אינו כמו אחרים רואים אותו, ואע"ג דבדרך כלל אמרי' דהבעל דבר עצמו נאמן ככל עד א' באיסורין, ואינו גרע כלל, מ"מ שאני הכא משום דאגב דטריד בשחיטה דלמא נגע ולא אדעת'י, ומ"מ נאמן, כמבואר ברישא דמשנה. אלא דהק' הריטב"א, א"כ ל"ל סיפא דוכלין אם אחרים רואין אותו, וכו', הרי אם הוא בעצמו נאמן בדיעבד להכשיר שחיטתו, כש"כ אחרים יהיו נאמנין עליו. ותי' דכיון דאין כאן אריכות לשון, אלא דקתני "וכלין" במקום "ואם", א"כ שפיר קתני לה לברורי כל הדין, אע"ג דבעצם אין צורך בזה. א"נ, דבאומר ברי לי הרי נכלל בעדותו דלא הסיח דעתו, וה"א דאחרים רואין אותו לא יועיל לזה, דאינם יודעים דלא הסיח דעתו, קמ"ל.